

Kowicki L  
Wydanie instytutu technicznego przy  
Szerepane Humberta.

PROGRAMMA  
POPISU UCZNIÓW  
INSTYTUTU TECHNICZNEGO  
KRAKOWSKIEGO.

Rok siódmy.



KRAKÓW  
W Drukarni Uniwersyteckiej  
1841.



1889.

1700.

150

5









SZCZEPAN HUMBERT.



# PROGRAMMA POPISÓW ROCZNYCH

W INSTYTUCIE TECHNICZNYM

tak **Klass Wydziałowych**, jako téż i **Kursów Technicznych**

W GMACHU TEGOŻ INSTYTUTU

W DNIACH 20, 21, 22, 23, 24 i 26 LIPCA ODBYWAĆ SIĘ MAJĄCYCH,

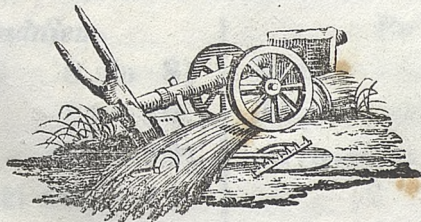
NA KTÓRE

**PRZEŚWIETNĄ PUBLICZNOŚĆ**

**DYREKTOR**

**WRAZ Z ZGROMADZENIEM PROFESSORÓW**

ZAPRASZA.



**KRAKÓW**

W DRUKARNI UNIWERSYTECKIEJ

1841.





PROGRAMMA

POSIÓW ROZKAZNYCH

W INSTYTUCIE TECHNICZNYM

tak klasa W wydziałowych, jako też i Kursów Technicznych

W GMACHU TEGOŻ INSTYTUTU

W DNIACH 20, 21, 22, 23, 24 i 25 LIPCA OBYWAĆ SIĘ MAŁOCH

ZA KTORZE

PREŚ WIEŚNA PUBLICZNOŚĆ

*Za pozwoleniem Cenzury Rządowej.*

WRAN Z WGRMADZENIEM PROFESSORÓW

ANNA



KLASKÓW

W DRUKARNI UNIWERSYTECKIEJ

1841



**ROZKŁAD PRZEDMIOTÓW**  
**NA POPIS PUBLICZNY Roczny**  
**UCZNIÓW INSTYTUTU TECHNICZNEGO.**

Po odbytém nabożeństwie, spowiedzi i Komunii Stój rozpoczyna się popisy Uczniów w następującym porządku:

**Wtorek dnia 20 Lipca 1841 r.**

**K L A S S A I.**

<i>Przed południem.</i>	<i>Po południu.</i>
Język polski od godz: 8 do 9	Język niemiecki od godz: 3 do 4
Historya i Jeografia 9 — 10	Arytmetyka 4 — 5
Religia 10 — 10½	
Rysunki 10½ — 11	

**Środa dnia 21 Lipca r. b.**

**K L A S S A II.**

<i>Przed południem.</i>	<i>Po południu.</i>
Religia od godziny 8 do 8¾	Historya i Jeografia od 3 do 4
Język polski 8¾ — 10	Język niemiecki 4 — 5
Język łaciński 10 — 10½	Arytmetyka 5 — 6
Kaligrafia i Rysunki 10½ — 11	

**Czwartek dnia 22 Lipca r. b.**

**K L A S S A III.**

<i>Przed południem.</i>	<i>Po południu.</i>
Język łaciński od godz: 8 do 8¾	Jeometrya i rysunek: od 3 do 3¾
Język francuzki 8¾ — 9¼	Arytmetyka 3¾ — 5
Język niemiecki 9¼ — 10¼	Historya i Jeografia 5 — 6½

A\*



Religia	$10\frac{1}{4}$ — $10\frac{3}{4}$
Język polski	$10\frac{3}{4}$ — $11\frac{1}{2}$
Rysunki	$11\frac{1}{2}$ — $12$

**Piątek dnia 23 Lipca r. b.**

**KURS I.**

**KURS II.**

*Przed południem.*

*Po południu.*

Religia od godziny	8 do $8\frac{1}{4}$
Język niemiecki	$8\frac{1}{4}$ — 9
Język francuzki	9 — $9\frac{1}{4}$
Język polski	$9\frac{1}{4}$ — $9\frac{1}{2}$
Język rossyjski	$9\frac{1}{2}$ — $9\frac{3}{4}$
Język łaciński	$9\frac{3}{4}$ — 10
Arytm: kup: i buchh:	10 — $10\frac{3}{4}$
Wiad: z nauk fizycz:	$10\frac{3}{4}$ — $11\frac{1}{4}$
Wiad: z hist: natural:	$11\frac{1}{4}$ — $11\frac{1}{2}$
Historia i Jeografia	$11\frac{1}{2}$ — 12
Matematyka	12 — $12\frac{1}{2}$
Rysunki i perspekty:	$12\frac{1}{2}$ — $12\frac{3}{4}$

Religia od godziny	3 — $3\frac{1}{4}$
Zoologia	$3\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{2}$
Matematyka	$3\frac{1}{2}$ — $3\frac{3}{4}$
Język polski	$3\frac{3}{4}$ — $4\frac{1}{4}$
Język rossyjski	$4\frac{1}{4}$ — 5
Język francuzki	5 — $5\frac{1}{2}$
Język niemiecki	$5\frac{1}{2}$ — 6
Fizyka	6 — $6\frac{1}{2}$
Historia	$6\frac{1}{2}$ — $6\frac{3}{4}$
Rysunki i perspektywa	$6\frac{3}{4}$ — $7\frac{1}{4}$

**Sobota dnia 24 Lipca r. b.**

**KURS III.**

**KURS IV.**

*Przed południem.*

*Po południu.*

Trygonom: i solid:	od 8 do $8\frac{3}{4}$
Jeom. prak.	$8\frac{3}{4}$ — $9\frac{1}{4}$
Algebra wyższa	$9\frac{1}{4}$ — $9\frac{3}{4}$
Jeome. wykreslna	$9\frac{3}{4}$ — $10\frac{1}{4}$
Fizyka	$10\frac{1}{4}$ — $10\frac{3}{4}$
Botanika	$10\frac{3}{4}$ — 11
Architektura	11 — $11\frac{1}{4}$
Rysunki	$11\frac{1}{4}$ — $11\frac{1}{2}$
Język polski	$11\frac{1}{2}$ — 12
Język niemiecki	$11\frac{1}{2}$ — 12

Chemia od godziny	3 do $3\frac{1}{2}$
Mineralogia	$3\frac{1}{2}$ — 4
Matematyka wyższa	4 — $4\frac{1}{2}$
Jeometrya wykreslna	$4\frac{1}{2}$ — $4\frac{3}{4}$
Mechanika	$4\frac{3}{4}$ — $5\frac{1}{4}$
Technologia	$5\frac{1}{4}$ — 6
Architektura	6 — $6\frac{1}{4}$
Modelowanie i rysunki	$6\frac{1}{4}$ — $7\frac{1}{4}$



Język rosyjski	12 — 12 $\frac{1}{4}$
Język francuzki	12 $\frac{1}{4}$ — 12 $\frac{1}{2}$
Chemia	12 $\frac{1}{2}$ — 12 $\frac{3}{4}$

**Poniedziałek dnia 26 Lipca r. b.**

**K U R S V.**

*Przed południem.*

Architektura od godz:	8 do 8 $\frac{1}{2}$
Chemia	8 $\frac{1}{2}$ — 9
Mechanika	9 — 9 $\frac{1}{2}$
Jeometrya wykreśl:	9 $\frac{1}{2}$ — 9 $\frac{3}{4}$
Matematyka wyższa	9 $\frac{3}{4}$ — 10 $\frac{1}{4}$
Teorya gospodarstwa z kurs: IV i V łącznie	10 $\frac{1}{4}$ — 11
Mineralogia	11 — 11 $\frac{1}{2}$
Technologia	11 $\frac{1}{2}$ — 12 $\frac{1}{4}$
Rysunki i modelowa:	12 $\frac{1}{4}$ — 12 $\frac{3}{4}$

*Po południu.*

Wiadomości handlowe	od 3 — 4
Malarstwo i Rysunki	4 — 5
Rzeźbiarstwo, tokarstwo i stolarstwo	5 — 6
Z nauk jeżdżenia konno	6 — 7.

Wystawa szkolna z malarstwa, rysunku wyższego i rzeźbiarstwa trwać będzie od 20 Lipca r. b. do 29 t. m.

We Czwartek dnia 29 Lipca r. b. rano o godzinie 10 nastąpi rozdanie nagród i pochwał celującym w naukach Uczniom.

Po czém Szkoły udadzą się do Kościoła Ś. Norberta na podziękowanie Bogu za pomyślne ukończenie prac szkolnych.

Na trzy dni przed rozpoczęciem nauk w roku następnym Uczniowie Kursu III składać będą examini dojrzałości z języków niemieckiego, francuzkiego i rosyjskiego.

Kraków dnia 12 Maja 1841 r.

**Ludwik Kosicki**

Dyr. Inst. Techn.



12 — 12  
12 — 12  
12 — 12  
Język r. 12  
Język f. 12  
Chemia 12

Politechnicki Instytut Techniczny w Krakowie

# CZŁONKI ZGROMADZENIA PROFESSORÓW I NAUCZYCIELI

Instytut Techniczny w Krakowie

INSTYTUTU TECHNICZNEGO KRAKOWSKIEGO.

12 — 12  
12 — 12  
12 — 12  
Język r. 12  
Język f. 12  
Chemia 12

Politechnicki Instytut Techniczny w Krakowie

W ROKU SZKOLNYM 1849.

---

DYREKTOR *Ludwik Kosicki* NN. WW. i Filozofii Doktor, Członek Towarzystwa Naukowego Krakowskiego.

1. Professor *Felix Radwański* Członek Towarzystwa Naukowego Krakowskiego uczył Architektury w kursach III, IV i V.
2. Professor *Michał Łuszczkiewicz* Członek Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, uczył Arytmetyki w klasie 3, kursie pierwszym wiadomości ogólnych fizycznych, Fizyki w kursach II i III.
3. Professor *Jan Nowiński* uczył Języka Polskiego w klasie 2, 3 wydziałowej, i w trzech kursach technicznych. Języka łacińskiego w kursie pierwszym.
4. Professor *Paweł Florzkiewicz* NN. WW. i Filozofii Magister uczył matematyki w kursach I, II, a III Trygonometrii, Solidometrii i Jeometrii praktycznej.
5. Professor *Józef Pysch* Magister Filozofii, uczył Arytmetyki w klasach 1 i 2 wydziałowych i Języka niemieckiego w klasie 1.



6. Professor *Rajmund Wojciechowski* NN. WW. i filozofii Doktor uczył Języka łacińskiego w klasie 3, Historii i Geografii w klasie 3 i dwóch kursach technicznych.
7. Professor X. *Antoni Wolniewicz* Magister Teologii, Kanonik Grobu Chrystusowego, Proboszcz Parafii Ś. Mikołaja uczył nauki religii i moralności w trzech klassach wydziałowych i w dwóch kursach technicznych.
8. Professor *Jan Nep. Bizański*, Członek Towarzystwa Naukowego Krakowskiego uczył w klasie 3 i 5 kursach technicznych rysunku z perspektywą, tudzież rysunku wyższego z Antyków.
9. Professor *Wojciech Kornelli Sztatler* uczył malarstwa.
10. Professor *Karol Franciszek Mohr*, Magister Farmacyi, uczył Chemii w kursach III, IV i V.
11. Professor *Józef Podolski* Filozofii Dr: uczył Jeometrii rysunkowej w klasie 3, Mechaniki, Matematyki wyższej i Jeometrii wykreślnej z zastosowaniem w kursach IV i V.
12. Professor *Ignacy Czerwiakowski* Med: Dr: uczył wiadomości ogólnych z historii Naturalnej w kursie I, Zoologii w kursie II, Botaniki w kursie III, Mineralogii i Teoryi Gospodarstwa wiejskiego w kursie IV i V.
13. Professor *Jan Kanty Morelowski* uczył Języka Niemieckiego w klasie 2 i 3, i w trzech kursach niższych.
14. Professor *Antoni Polcer* wykładał nauki handlowe.
15. Professor *Alexander Cybulski* Med. Dr. uczył Technologii w kursach IV i V, Algebry wyższej i Trygonometrii kulistej w kursie III.
16. Professor *Karol Ceptowski* uczył Rzeźbiarstwa i Modelowania.
17. Nauczyciel *Gabryel Lauvernay* uczył języka Francuzkiego w klasie 3 i trzech kursach niższych.



18. Nauczyciel *Jan Głowacki*, Człon. Tow. Nauk. Krak. uczył Rysunków w kursie IV.
19. Nauczyciel *Hieronim Mecherzyński* uczył języka Rosyjskiego w kursie I, II i III.
20. Nauczyciel *Szymon Szczygielski* języka Polskiego w klasie 1, Historii, Jeografii i Kaligrafii w klassach 1 i 2.
21. *Kazimierz Ramza* sprawował obowiązki Adjunkta przy Instytucie Technicznym.
22. *Józef Dębski* Nauczyciel Litografii, uczył rysunków w klasie 1 i 2, tudzież wprawiał uczniów w rysowaniu na kamieniu rylcem i kródką.
23. Nauczyciel *Wincenty Boznański* uczył sztuki jeżdzenia konno.  
*Ignacy Krupiński* Majster Stolarski w warsztacie stolarskim, wprawiał uczniów w robienie modeli.  
*Antoni Franciszek Grodzicki* Majster Tokar. uczył tokarstwa.



Z powodu smutnego wypadku pożaru, który gmach Instytutu Technicznego tak uszkodził, iż wykład lekcyj w tymże odbywać się nie może, Popis roczny Uczniowie Szkoły Technicznej mieć będą w Amfiteatrze Nowodworskim, a szczególności:

Dnia 30 Czerwca we Środę — Klasa I rano i po południu w porządku wyżej wskazanym.

Dnia 1 Lipca we Czwartek — Klasa II rano i po południu.

Dnia 2 Lipca w Piątek — Klasa III rano i po południu.

Dnia 3 Lipca w Sobotę — Kurs Iszy rano, po południu Kurs II.

Dnia 5 Lipca w Poniedziałek — rano Kurs IIIci, po południu Kurs IVty.

Dnia 6 Lipca we Wtorek — rano Kurs Vty, po południu Wiadomości handlowe, Rysunek wyższy, Malarstwo.

Każdego dnia w czasie Examinów Uczniowie zgromadzać się będą do Kościoła Śgo. Norberta na nabożeństwo w godzinach zwyczajnych.

Rozdanie Nagród i Pochwał nastąpi dnia 8go Lipca we Czwartek o godzinie 10 z rana.

Lekcyje Rzeźbiarstwa trwać będą do 20 Lipca, i w tym dniu rozpocznie się wystawa z tego przedmiotu, na której oprócz modeli z gliny, wystawiony będzie Monument z marmuru krajowego dla ś. p. JW. Deboli Prezesa Gubernii Sandomińskiej, wypracowany przez Uczniów pod kierunkiem Prof. Ceptowskiego.

Lekcyje jeżdżenia konno trwać będą do 26 Lipca, i w tym dniu po południu odbędzie się popis z tego przedmiotu.

Do Instytutu Technicznego przyłączoną została Szkoła Śpiewu i Muzyki dla obojęd płci. Nim Statut tej Szkoły drukiem ogłoszony będzie, interesowani w tym względzie w Kancellaryi Dyrektora poinformować się mogą.

Kraków dnia 27 Czerwca 1841 roku.

*Ludwik Kosicki Dyr. Inst. Techn.*



Industrii Koscielnej Rzym. Inst. Technol.  
Kraków dnia 27 Czerwca 1844 roku.

informować się mogą.

będzie, interesowani w tym względzie w Kancelarii Dyrektora po-  
i muzyki dla obojgi pter. Ninj Statut tej Szkoły drukiem ogłoszony  
Do Instytutu Technicznego przyłączona została Szkoła Śpiewu

po południu odbywać się będzie z tego przedmiotu.

Lekcje jeżdżenia konno także będą do 28 lipca, i w tym dniu

Uczniów pod kierunkiem Prof. Czerwackiego.

J.W. Dobeli Prezesa Gubernii Sandomierskiej, wypracowany przez  
gliny, wystawiony będzie Monument z marmuru krajowego dla s. p.

pożnie się wystawa z tego przedmiotu, na której oprócz modelów z  
Lekcje Rzeźbiarstwa także będą do 20 lipca, i w tym dniu roz-

tek o godzinie 10 z rana.

Porządnie Należy i Pochwał nastąpi dnia 2go lipca we Czwar-

czasnych.

będą do Kosciola Ego. Należy na osobne stało w godzinach zwy-  
Każdego dnia w czasie Urzędów Uczniowie agromadzać się

domości handlowe, Hydraulik wykazy, Matematyk, Wzrost

Data 6 lipca we Wtorek — rano Kurs Wyj. po południu Wzrost

dnia Kurs IVty.

Data 5 lipca w Poniedziałek — rano Kurs IIIty, po poł-

Data 3 lipca w Sobotę — Kurs Iawy rano, po południu Kurs IIty

Data 2 lipca w Piątek — Klasa III rano i po południu

Data 1 lipca we Czwartek — Klasa II rano i po południu

porządku wyżej wskazany, a w szczególności

Data 30 Czerwca we Środę — Klasa I rano i po południu

da w Anstytucie Nowohowolskim, a w szczególności

się nie może, Popis roczny Uczniów Szkoły Technicznej mieć być

Technicznego tak uszkodzik, iż wyglądałby w tymże podobny

z powodu smutnego wypadku porażki, który grzech Instytutu



# URZĄDZENIE INSTYTUTU ZAŁOŻONEGO

PRZEZ

*Szczepana Humberta*

DLA BIĘDNYCH UCZNIÓW Z PARAFII W W. ŚWIĘTYCH

w roku 1827.

Odebrawszy od Mieszkańców tego kraju, w którym przeżyłem lat 52, wiele dowodów przychylności, pragnę uwiecznić pamięć moję między nimi, przeznaczając majątek mój nabyty 50 letnią pracą na użytek tego miasta.

Przekonany, że sztuki i rzemiosła są najdzielniejszą sprężyną pomyślności narodowej, a na których krainie tej dotąd zbywa, mniemam, że przywiązania mego do niej dam najlepszy dowód tworząc Instytut któregoby celem było usposobienie dobrych rzemieślników; bo podług mego przekonania ten jest najlepszy sposób zapewnienia tak szczęścia familij i szczególnych osób, które z tej fundacyi bezpośrednio korzystać będą, jak pomnożenia dobrego bytu wszystkich mieszkańców tego miasta w ogólności.

Dla osiągnięcia według mej możności tego celu, tudzież dla zapobieżenia wszelkim ztąd wyniknąć mogącym wątpliwościom, nadaję i stanowią urządzenie tego Instytutu podług którego powinien być na zawsze utrzymywany i rządzony stósownie do mych zamiarów i przepisów zawartych w artykułach następujących:



## T Y T U Ł I.

### ○ Instytucie w ogólności.

*Art. 1.* Zakład ten nazwany będzie Instytutem SZCZEPANA HUBERTA.

*Art. 2.* Zamiarem moim jest wydoskonalenie sztuk i rzemiosł, to jest kształcenie dobrych rzemieślników, jako to: Murarzy, Cieśli, Kamieniarzy, Kowali, Słóсарzy, Stolarzy, Hebenistów, Stelmachów, Zegarmistrzów, Kotlarzy, Blacharzy, Siodlarzy i innych podobnych.

Chcę więc aby biędni uczniowie ze szkoły WW: Świątych, którzy się poświęcają tym rzemiosłom, byli w stanie kontynuowania swoich nauk dla nabycia wiadomości teoretycznych nieodbycie potrzebnych, jako to: w Arytmetyce, Jeometrii, Matematyce zastosowanej, Architekturze, Mechanice, Hydraulic, Chemii, Mineralogii, Metalurgii, Rysunku, słowem w tém wszystkiém czego pospolicie uczą w szkołach przemysłowych i w Instytutach politechnicznych.

*Art. 3.* Uczniowie nie są koniecznie obowiązani uczyć się wszystkich przedmiotów dopiero wymienionych, ale każdy powinien przykładać się do tych, które mają związek z rzemiosłem, które sobie wybrał, a bez których nie mógłby go doskonale posiadać. Również wszyscy uczniowie będą obowiązani uczyć się języka niemieckiego i francuzkiego.

Gdyby który uczeń Instytutu zmieniając chęć poświęcenia się rzemiosłu lub sztuce opuścił Instytut, obowiązany będzie zwrócić Instytutowi według możności koszta na niego wyłożone.

## T Y T U Ł II.

### ○ Funduszach Instytutu.

*Art. 4.* Na uposażenie tego Instytutu przeznaczam testamentem moim kapitały wynoszące około 60,000 złp.



*Art. 5.* Kapitały te będą umieszczone i hipotekowane bądź na domach w mieście Krakowie, bądź na dobrach ziemskich położonych w Jego Okręgu.

W kontraktach i zapisach hipotecznych dołożono będzie wyraźnie, że kapitały te są przeznaczone wiecznemi czasy na Instytut wydoskonalenia sztuk i rzemiosł założony przez SZCZEPANA HUBERTA. I nie tylko ilość kapitału będzie wyszczególniona, ale nawet zewaluowaną zostanie na grzywny kolońskie czystego srebra rachując na grzywnę złp. 86.

*Art. 6.* Instytut ten stanowić będzie oddzielną gałąź od innych fundacyj mających za cel Instrukcyą publiczną; a kapitały które mu przeznaczam nie będą mogły nigdy być wcielone do funduszów Uniwersytetu.

*Art. 7.* Exekutorowie mego testamentu skutecznią pierwsze umieszczenie tych kapitałów stósownie do tego co postanowię w tym względzie tymże testamentem i złożą w Archivum Uniwersytetu kontrakty po zaintabulowaniu tychże.

*Art. 8.* W żadnym przypadku kapitały nie będą mogły być umieszczone tylko na dobrach ziemskich lub domach wolnych od innych ciężarów, aby wszystkie długi łącznie w to wierzytelność należącą memu Instytutowi nie przenosiły trzeciej części rzeczywistej wartości dóbr lub domów, te ostatnie oprócz tego powinny być zabezpieczone od pożarów.

*Art. 9.* Ponieważ kapitały te mają stanowić dochód wieczysty, przeto wypożyczone i zapewnione będą pod tym warunkiem: że właściciele domów lub dóbr, na których te kapitały będą umieszczone nie będą mogli oddać ich dowolnie. Obowiązani jednak będą oddać je na proste żądanie Administracyi tego Instytutu w przypadku przewidzianym Art. następnym.

*Art. 10.* Gdyby właściciele domów zaniedbywali zabezpieczenia takowych od pożaru, lub gdyby nieruchomości, na których



kapitały będą zabezpieczone tak zostały spustoszone, iżby zmniejszone zostało bezpieczeństwo art. 8 zastrzone, wreszcie gdyby okoliczności nieprzewidziane wskazywały potrzebę przeniesienia tychże kapitałów; administracya mego Instytutu będzie upoważnioną a nawet obowiązana odebrać je bezzwłocznie i umieścić na inną hipotecę, zachowując ściśle przepisy artykułu 8 i 9. Administracya tylko sama ma prawo stanowienia, czyli przeniesienie kapitałów jest potrzebnym i stosownym, w tym razie dłużnik nie może czynić żadnych zarzutów, ani wzywać pośrednictwa jakiegokolwiek bądź władzy.

*Art. 11.* Kapitały te przynosić będą prowizyi po pięć od sta, która powinna być wnoszona co 6 miesięcy z góry do kassy Rządowej jeneralnej; skąd kassyer Uniwersytetu pobierać je będzie co pół roku dla uskutecznienia wypłat wskazanych przez Kuratora. Gdyby procenta niebyły płacone regularnie, Senat bez wpływu jakiegokolwiek bądź władzy Sądowej zmusi do tego dłużnika środkami administracyjnymi.

### T Y T U Ł III.

**o Uczniach, to jest o dzieciach które będą utrzymywane kosztem Instytutu.**

*Art. 12.* Tworząc Instytut ten na korzyść Mieszkańców W: Miasta Krakowa, a szczególnie na korzyść młodych, którzyby chcieli wyuczyć się jakiego rzemiosła, żądam aby uczniowie byli wybieranymi między dziećmi ubogich obywateli i rzemieślników osiadłych i mieszkających w Parafii WW: Świętych.

*Art. 13.* Wszystkie wyznania Chrześcijańskie bez różnicy będą przypuszczone; lecz nie będą mogli być przyjętymi tylko synowie ubogich rodziców, którzy swemi obyczajami, pilnością i dobrem sprawowaniem się zasłużą sobie na to dobrodziejstwo, albowiem przykład rodziców mocno działa na dzieci i rzadko się



zdarza, aby synowie rozwiozłych ludzi nie stali się z czasem podobnemi.

Nadto nie będą przypuszczonemi tylko chłopcy, którzy ukończą z korzyścią kurs nauk elementarnych w szkole parafialnej WW: Świętych i którzy dadzą niewątpliwe dowody dobrych obyczajów i dobrego sprawowania się.

*Art. 14.* Pomiedzy kilku współ ubiegającemi się równie moralnemi najubożsi a przede wszystkimi sieroty będą miały pierwszeństwo, po tych następują ci, którzy najlepiej ukończą nauki.

*Art. 15.* Gdyby w Parafii WW: Świętych nie było uczniów pragnących uczyć się jakiego rzemiosła, albo gdyby ich nie było w liczbie dostatecznej, albo nakoniec gdyby nie mogli być przyjętymi dla braku dostatecznych dowodów, jako oni i rodzice nie zasługują na to dobrodziejstwo podług przepisów art. 13, w tym przypadku będzie mógł być zrobiony wybór pomiedzy familijami rzemieślniczemi mieszkającemi w innych parafiach Miasta, z zastrzeżeniem jednakże pierwszeństwa dla tych, którzy odbędą swe nauki w szkole parafialnej WW: Świętych.

*Art. 16.* Kurator dziedziczny będzie miał prawo obrania jednego ucznia co trzy lata z wolnością niestósowania się do przepisów art. 12, 13 i 15 i formalności poniżej wskazanych.

*Art. 17.* Każdy z uczniów przestanie używać dobrodziejstwa Instytutu, skoro stanie się niegodnym takowych przez swe niedbalstwo albo złe sprawowanie się. Również będzie oddalonym z Instytutu każdy, który po skończonym roku szkolnym nie miał promocyi do klasy wyższej.

#### T Y T U Ł IV.

##### ● Wyborze czyli mianowaniu uczniów.

*Art. 18.* Gdy najpięrszym obowiązkiem każdego Proboszcza jest czuwać nad dobrami obyczajami i instrukcją swoich parafian,



i gdy on najlepiej znać może zamożność i sprawowanie się ich, przeto upraszam Dziekana lub Proboszcza WW: Świętych i wszystkich jego następców, aby chcieli należeć do administracyi mego Instytutu, przedstawiając wspólnie z Wójtami gmin właściwych kandydatów sposobem w artykułach następnych oznaczonych.

*Art. 19.* Skoro tylko Dzekan lub Proboszcz odbierze od Kuratora uwiadomienie o nominować się mającej liczbie uczniów, uwiadomi o tém swoich parafian z ambony po kazaniu niedzielném i poleci ogłoszenie tego w szkole WW. Świętych; w przypadku przewidzianym art. 15, wezwie Proboszczów innych parafij miasta ażeby skutecznili podobne ogłoszenie w swoich kościołach i szkołach.

*Art. 20.* Rodzice lub opiekunowie dzieci, którzy będą chcieli otrzymać miejsce w Instytucie, powinni podać o to prośbę na piśmie do Dziekana lub Proboszcza popartą dowodami żądanymi przez Art. 12 i 13. Proboszcz roztrząsnąwszy takowe, poweźmie wiadomość tak o stanie i moralności rodziców jako téż o talentach i sprawowaniu się dzieci, a wiadomości takowe wraz z prośbami zakomunikuje Wójtom gmin właściwych. Po czém Proboszcz wspólnie z Wójtami ułoży listę proszących, przedstawi tych, których uzna za najgodniejszych i odda ją Kuratorowi dołączając wszystkie prośby, dowody i uwagi. Lista ta będzie podpisana przez Proboszcza i Wójta; gdyby Wójt nie zgadzał się z Proboszczem uwiadomi o tém Kuratora.

*Art. 21.* Dla odpowiedzenia zaufaniu swych współobywateli, Wójt szczególnież starać się powinien o dobro swój gminy, tudzież aby sprawiedliwość wymierzoną była każdemu. W przekonaniu więc i nadziei, że żaden Wójt nie usunie się od należenia do wyboru uczniów, wkładam na nich obowiązek roztrząsania podań, wchodzenia ściśle w stan i przymioty proszących, układania i podpisywania listy kandydatów, wspólnie z Proboszczem przedstawia-



nia Kuratorowi powodów opozycyi, gdyby nie chcieli przychylić się do wniosku Proboszcza.

*Art. 22.* Gdyby w przyszłości znalazł się Proboszcz WW. Świątych, któryby nie chciał trudnić się wyborem uczniów, sam Wójt tej gminy na wezwanie Kuratora będzie mógł ułożyć listę kandydatów; równie jak w przeciwnym razie, gdyby Wójt nie chciał się tym zatrudnić, Proboszcz ułoży listę i poda ją Kuratorowi.

## T Y T U Ł V.

### ○ Utrzymaniu uczniów.

*Art. 23.* Aby Instytut ten stał się użyteczniejszym, potrzeba aby dzieci do niego przyjęte były pod dozorem osoby, która z powołania swego poświęca się publicznemu nauczaniu. Ufundowanie oddzielnego kollegium najlepiejby odpowiedziało temu celowi, ale gdy majątek mój nie wystarcza na to, upraszam Uniwersytetu, aby mi był pomocnym w urzeczywisczeniu zamiarów moich. W tym to widoku i w nadziei, że Uniwersytet przyłoży się do ustalenia i zrobienia prawdziwie użytecznym Instytutu mego, pragnę aby dzieci przyjęte do niego umieszczonemi były w jednym z gmachów akademickich, które ludzie dobroczynni zeszłych wieków poświęcili na schronienie ubogich uczniów pod imieniem Burs. Utrzymywani tam będą kosztem mojej fundacyi, którą w tym względzie porównywan z fundacją istniejącą od czterech wieków pod nazwiskiem Borkarn; jednakowóż mój fundusz zawsze będzie od niej odosobniony i w żadnym przypadku do innego funduszu wcielonym być nie może. Gdyby fundusze mego Instytutu tak się powiększyły, iżby można zaprowadzić oddzielną szkołę techniczną opatrując ją gmachem przyzwoitym, oddzielnym Dyrektorem i Nauczycielami i innemi przedmiotami, albo gdyby Rząd tego miasta podobny Instytut ustanowił, na ten czas dzieci méj fundacyi będą mogły być



przeniesione do tój szkoły Politechnicznój, byle tylko używając wszystkich przywilejów uczniów tój szkoły znalazły tamże korzyści, które miały w Bursie, to jest: aby były pod dozorem Dyrektora czyli Naczelnika tój szkoły, podała się sposobność ugodzenia dla nich stołu lub gotowania żywności w domu, nakoniec aby miały przyzwoite mieszkanie i opał. W tym przypadku fundacya moja stanowić będzie osobny oddział szkoły technicznój. Dzieci na mym funduszu będące uczyć się będą wszystkich wiadomości i nauk w tój szkole dawanych i będą we wszystkiém miane za równe innym uczniom tój szkoły; nakoniec cokolwiek powiedziano jest niżej o Seniorze Bursy, to się ma rozumieć o Dyrektorze czyli Naczelniku szkoły technicznój, który będzie powinien pełnić wszystkie obowiązki niniejszém urządzeniem na Seniora Bursy włożone.

*Art. 24.* Dla oddzielenia ile możności Instytutu mego od innych podobnych i dla nadania mu cech jemu właściwych, upraszam Uniwersytetu; aby w Bursie Jeruzalem wyznaczył jedną lub dwie stancye dla biédnych uczniów mego Instytutu, w których będą mieszkać razem o ile ich wiek, nauki i klasa dozwolą.

Będą tak jak wszyscy inni uczniowie mieszkający w Bursie pod dozorem Seniora podlegli przepisom Bursowym, i o ile się to da uskutecznić, umieszczeni na stole u Seniora.

*Art. 25.* Wszyscy uczniowie będą mieli pożywienie, książki, korrepetycyą, opał i światło. Co się tycze innych potrzeb jako to: sukni, bielizny i t. d. Instytut nie będzie obowiązany zaopatrzyć w nie, tylko tych, którychby rodzice znajdowali się w niemożności dostarczenia takowych w całości lub w części; albowiem nie chcę ja odbierać rodzicom przyjemności przykładania się do utrzymywania swych dzieci. Kurator porozumie się z Seniosem względem kosztów utrzymywania biorąc za zasadę rachunek następujący:



Zywność przez 10 miesięcy . . . . .	Złp. 120.
Książki papier i t. d. . . . .	„ 20.
Korrepetycja . . . . .	„ 30.
Opał i kucharka . . . . .	„ 13.
Światło . . . . .	„ 8.
Surdut i kamizelka . . . . .	„ 40.
Dwie pary pantalionów . . . . .	„ 24.
Bielizna jako to: dwie koszule, dwoje gatek, dwie chu- stki na szyję . . . . .	„ 12.
Pranie . . . . .	„ 20.
Bóty . . . . .	„ 10.
Czapka . . . . .	„ 3.
<hr/>	
Razem uczyni	Złp. 300.

Expens ta dla kilku tylko uczniów tyle wyniesie, albowiem trzeba się spodziewać, że dla większej ich części rodzice przykładając się w części do expensy, postawią Instytut w możności pomnożenia liczby uczniów. Gdyby jednak w przyszłości summa złp. 300 niewystarczała na utrzymanie jednego ucznia, Kurator jest upoważniony powiększyć ją według okoliczności do kwoty złp. 400, której Kurator już powiększać nie może bez upoważnienia Uniwersytetu i Senatu. Gdyby rodzice nie byli w stanie dania uczniowi łóżka, Instytut dostarczy go; ale w tym przypadku staje się ono własnością Instytutu. Rodzice którzyby chcieli uwolnić się od przykładania się do potrzeb dzieci swoich, powinni udowodnić niemożność świadectwami Proboszcza i Wójta.

*Art. 26.* Używanie dobrodziejstwa mego Instytutu ograniczam do lat 5, to jest: że żaden uczeń nie będzie mógł być utrzymywany kosztem mego Instytutu tylko przez ciąg nieprzerwany lat pięciu.

*Art. 27.* Jeżeli oszczędności Instytutu dozwolą, Administra-cya będzie mogła wyznaczyć zasiłek na raz jeden najwięcej złp. 100 tym uczniom, którzy odbywszy nauki z postępkiem celującym



i wyuczywszy się dobrze swego rzemiosła, będą chcieli udać się za granicę.

## T Y T U Ł VI.

### ● Administracyi.

Instytut mój przeznaczony na pożytek biędnych obywateli tego miasta a szczególnie z parafii WW. Świętych, poddaję pod najwyższą opiekę Senatu Rządzącego W. M. Krakowa, a pragnąc zapewnić mu byt jak najdłuższy, tudzież upewnić się że fundusze które mu naznaczam nie będą na inny użytek obrócone, upraszam Senatu Rządzącego, aby czuwał nad wypełnieniem niniejszego urzędu stósownie do moich zamiarów. Po wszystkie czasy naczelnicy Kościoła by liojcami ubogich i protektorami nauk, i gdy im winna ludzkość większą część zakładów pobożnych, pochlebiam sobie, że nie zechcą wymówić się od wzięcia pod swoją opiekę mego Instytutu.

Upraszam przeto JWJX. Biskupa krakowskiego jak Kanclerza Uniwersytetu i wszystkich jego następców, o ile godnością kanclerza będą zaszczycony, ażeby starali się o utrzymanie bytu Instytutu mego we wszystkich wydarzyć się mogących wypadkach, nadewszystko zaś, aby się zajmowali nim w przypadkach przewidzianych art. następnemi:

Administracya Instytutu tego składać się będzie z 3 gałęzi to jest: Seniora Bursy, Kuratora Instytutu i Uniwersytetu krakowskiego. Gdy dwaj pierwsi są obowiązani zdawać sprawę Uniwersytetowi z swojego zarządu, zaczynam od przepisania ich praw i obowiązków.

## T Y T U Ł VII.

### ● Seniorze.

Art. 28. Uczniowie Instytutu mego dla tego samego, że będą mieszkali w Bursie, będą pod dozorem jój Seniora.



Polecam ich przeto ojcowskię opiece wszystkich Prefektów i Seniorów z tém większą ufnością, że poświęcając się oświecenię publicznemu, przyłożą się bez wątpienia chętnie do tego wszystkiego, coby mogło rozszerzyć oświecenię i prawdziwie użytecznym go zrobić.

Równie z tego powodu pragnąc aby uczniowie stołowali się u Seniora, proszę go i wszystkich jego następców, aby się do tego przychyłili według swojej możności, tudzież aby wspólnie z Kuratorem zajęli się dostarczeniem przedmiotów wyszczególnionych w art. 25 stósownie do potrzeb uczniów.

*Art. 29.* Przy końcu roku szkolnego to jest w końcu Lipca, Senior znie się z Kuratorem, końcem oznaczenia liczby uczniów na rok następny i kosztów utrzymania. Jak tylko uczniowie umieszczonemi zostaną w Bursie, Senior przystąpi do sprawdzenia artykułów dostarczonych przez ich rodziców i ułoży wykaz potrzeb mających się dostarczyć przez Instytut, który zakomunikuje Kuratorowi. Potém ugodzi się z rzemieślnikami względem ceny artykułów potrzebnych i odebrawszy takowe, wyda im świadectwa, za którymi Kurator zaassygnuje wypłatę należytości do kassy Akademickięj.

*Art. 30.* Przy końcu roku szkolnego Senior uczyni Kuratorowi w krótkim przedstawieniu obejmujące jego postrzeżenia nad wypadkami i postępem Instytutu. Przedstawienie to posłuży Kuratorowi za podstawę do rapportu, który tenże obowiązany będzie zdać Uniwersytetowi. Ten rapport Seniora będzie mógł mieć formę jednostajną i obejmować powinien liczbę uczniów, ich wiek, nauki, postępek sprawowania się, liczbę opuszczających Instytut, tudzież liczbę przyjąc się mających, koszta utrzymywania i część w jakiej rodzice się przyłożyli, wpływ Instytutu na przemysł i pomyślność miasta, słowem to wszystko co zasłuży na podanie do wiadomości Uniwersytetu i publiczności.



*Art. 31.* W przypadku objętym w art. 17 Senior uwiadomi Kuratora o okolicznościach zagnajających do oddalenia ucznia, aby tenże zażądał od Uniwersytetu oddalenia tegoż.

## T Y T U Ł VIII.

### ● Kuratorze.

*Art. 32.* Tak dla zapewnienia trwałości i regularności Administracyi, jako też dla uniknienia niedogodności elekcyi, nadaję Instytutowi memu Kuratora dziedzicznego, a chcąc P. Józefowi Hallerowi dać dowód méj stałej przyjaźni, godność Kuratora dziedzicznego zlewam na jego familią wiecznemi czasy to jest: na P. Hallera i na jego zstępnych w linii prostéj męzkiej, podług porządku pierworodztwa, aż do zupełnego téj familii wygaśnienia.

*Art. 33.* Po wygaśnieniu familii Hallera, godność Kuratora przejdzie do familii to jest na dzieci męskie prawe P. Wojciecha Kucieńskiego Senatora również w porządku pierworodztwa.

*Art. 34.* Po wygaśnieniu familii Kucieńskich, albo gdyby żaden z jéj członków nie chciał przyjąć godności Kuratora, JW. Biskup jako Kurator Uniwersytetu na przedstawienie Uniwersytetu nada ją familii tutejszój, wybierając między familiami znaczniejszemi tę, która swoją dawnością, reputacyą bez zmayı i zasługami dla miasta da najpewniejszą rękojmią pomyślności mego Instytutu.

*Art. 35.* Gdyby żaden członek z familii Hallera nie znajdował się w mieście, nie mógł, albo niechciał przyjąć godności Kuratora, na tedy familia Wojciecha Kucieńskiego zastąpi familią Hallera dopóty, dopóki ta nieobejmie obowiązków téj godności.

*Art. 36.* Najpierwszym obowiązkiem Kuratora będzie, często zasięgać wiadomości o stanie dóbr wiejskich i domów, na których kapitały będą umieszczone, a w przypadku przewidzianym Art. 10, zdać powinien natychmiast raport szczegółowy Uniwersytetowi i wypełniać to wszystko co doradzi gorliwość i przywią-



zanie do dobra publicznego dla upewnienia całości i bezpieczeństwa funduszów.

**Art. 37.** Corocznie przed zamknięciem szkół, Kurator znie-  
sie się z Seniosem Bursy względem kosztów wyżywienia; i wzię-  
wszy na uwagę przychód Instytutu i oszczędności upłynionego roku,  
oznaczy liczbę uczniów mianować się mających, uwiadomi o tém  
Dziekana lub Proboszcza WW. Świętych, wzywając go o usku-  
tecznienie ogłoszenia i złożenia listy Kandydatów stósownie do  
Art. 19 i 20.

Odebrawszy listę Kurator weźmie ją pod rozwagę, roztrzą-  
śnie ściśle wszystkie podania i dowody i poweźmie szczegółowe  
wiadomości na okoliczności, któreby mu się niezdawały dostate-  
cznie udowodnionemi. Poczém zanominuje uczniów na przedsta-  
wienie Dziekana lub Proboszcza i Wójta, albo gdyby uznał po-  
trebę nie przychylenia się do niego, doniesie o tém Uniwersytetowi.

**Art. 38.** Z rozpoczęciem nauk Kurator wskaże nowo miano-  
wanych uczniów dla umieszczenia ich w Bursie i dojrzy, aby byli  
opatrzeni we wszystkie potrzeby podług Art. 25. Będzie czuwał  
nad sprawowaniem się uczniów, będzie przytomnym na wszystkich  
Examinach, będzie ich odwiedzał w domu dla powzięcia wiadomo-  
ści o żywności, korrepetycyi, mieszkania, odzieży i o wszystkiem  
co może mieć związek z utrzymaniem ich i nauką; na przedsta-  
wienie Majstrów i właściwego Wójta, będzie im mógł udzielić pomoc  
na podróż stósownie do Art. 27.

**Art. 39.** Kurator zda rachunek corocznie Uniwersytetowi ze  
swoich czynności, i obraz szczegółowy ugruntowany na spostrzeże-  
niach Seniora obejmujący stan przychodu, wydatku, oszczędność  
Instytutu i wszystkich szczegółów, które mogą mieć wpływ na  
utrzymanie, użytek i pomyślność tego Instytutu. Będzie się starał,  
aby obraz ten był udzielony publiczności przez ogłoszenie go w Ga-  
zetach lub innych pismach peryodycznych.



*Art. 40.* Kurator porozumie się z Kassyerem Uniwersytetu dla znajomości stanu przychodów, i wydawać będzie polecenia wypłaty na piśmie.

*Art. 41.* Gdyby Senior żądał oddalenia jakiego ucznia, Kurator obowiązany będzie zasiągnąć wszelkich potrzebnych wiadomości i podać pod decyzją Uniwersytetu przedstawienie Seniora z uwagami swemi, bądź uzna lub nie uzna, że uczeń wzmiankowany nie zasługuje nadal na dobrodziejstwa Instytutu.

*Art. 42.* Kurator będzie utrzymywał ksiązkę dla wpisywania w nią raportów peryodycznych zdawanych Uniwersytetowi, nominacyj uczniów, assygnacyj na wypłatę wydawanych, do kassy Uniwersytetu, jednem słowem całej kórrespondencyi, aby zawsze można wynaléć ślad; i utrzymywać będzie w porządku wszystkie akta i papiéry tyczące się Instytutu.

*Art. 43.* Dla wynagrodzenia Kuratora za prace, które na niego wkładam i dla przywiązania go tém mocniej do utrzymania i pomyślności Instytutu, nadaję Mu prawo mianowania w trzy lata jednego ucznia nie podając go warunkom i formalnościom przepisany *Art. 13, 14, 20 i 21.*

## T Y T U Ł IX.

### ● Uniwersytecie.

*Art. 44.* Ponieważ zakład mój poświęcam edukacyi publicznej, poddaję go pod zwierzchnictwo Uniwersytetu krakowskiego, który upraszam, aby raczył objąć jego stér najwyższy, tak co się tycze bezpieczeństwa summ i szafunku dochodów, jak téż wyboru uczniów i nauki w celu, ażeby Instytut ten był kierowany i rządzony stósownie do niniejszego urzędzenia. W téj myśli upraszam Uniwersytet, aby czuwał nadewszystko nad całością funduszów, a gdyby w przypadku przewidzianym *Art. 10* ich podniesienie stało się konieczném, aby w tém zawiadomił Senat



i przedsięwzięć wszystko cokolwiekby od niego zależało celem ocalenia Instytutu od wszelkiej straty i szwanku.

*Art. 45.* Niemniej wkładam uprzejmie na Uniwersytet obowiązek polecenia Kassyerowi swojemu, aby tenże trudnił się funduszami mego Instytutu i z obowiązku pobierał dochody co sześć miesięcy z kassy głównej, tudzież skutecznie wypłaty za assygnacyami Kuratora, i utrzymywał rejestra i rachunki oddzielne tak przychodu, jako téż i rozchodu mego Instytutu. Kassyer nie skutecznie żadnej wypłaty bez rozporządzenia Kuratora na piśmie wydanego. Te reskrypta będą złożone w papierach rachunkowości jako dowody.

*Art. 46.* W przypadku przewidzianym *Art. 37* i *41*. Uniwersytet wyrzeczy ostatecznie względem wyboru uczniów lub ich wyłączenia.

*Art. 47.* Uniwersytet czuwać będzie nad postępowaniem Kuratora tak dalece; iż gdyby kiedy który Kurator z rodziny Hallera nie pełnił z gorliwością swoich obowiązków, Uniwersytet będzie miał prawo żądać od JW. JMX. Biskupa zanominowania w jego miejsce innego członka z rodziny Hallerów, a w braku takowego, członka rodziny Kucieńskich. Ten wybór nie pociągnie za sobą wyłączenia zupełnego rodziny Hallerów, ale owszem natychmiast gdy się znajdzie który z téj rodziny zdatny do objęcia urzędu Kuratora, będzie mógł przyjąć prawa i obowiązki, które włożyłem na tę rodzinę za uczynionem w téj mierze przedstawieniem do JW. JMX. Biskupa jako Kanclerza Uniwersytetu.

*Art. 48.* Cokolwiek rzekło się o rodzinie Hallera, stosować ma do rodziny Wojciecha Kucieńskiego, po wygaśnięciu zupełnem rodziny Józefa Hallera w ten sposób, iżby skasowanie jakiego Kuratora z rodziny Wojciecha Kucieńskiego stało się koniecznem, Uniwersytet przedstawi w tym celu JW. JMX. Biskupowi, a w braku tego Rządowi, jednego z znakomitszych obywateli Miasta, z tém



równie zastrzeżeniem, iż familia Kucieńskich będzie mogła odzyskać prawa godności Kuratora, skoro tylko znajdzie się kto z jej członków zdalny do sprawowania takowych obowiązków. Po wygaśnięciu zupełnem familii Kucieńskich, Uniwersytet przedstawi Rządowi jedną familią obywateli znaczniejszych M. Krakowa na ten koniec, aby urząd dziedziczny Kuratora był jej powierzonym w myśl Art. 34.

## T Y T U Ł X.

### Zakończenie.

*Art. 49.* Pochlebiam sobie, że skutek uści całkowicie moje nadzieje; i że zakład ten stając się coraz użyteczniejszym i dobroczynniejszym, zasłuży stopniami na coraz większą opiekę i uwagę Rządu i Obywateli. Być więc może, że przyszłość natchnie kiedy Rząd albo prywatnych przyjaciół dobra publicznego chęcią podniesienia tego zakładu i pomnożenia jego funduszu, w takim razie Administracya Instytutu jest mocną przyjmować darowizny Instytutowi uczynione o tyle, o ile to stać się będzie mogło bez oddalenia się od celu i przeznaczenia tego Instytutu i bez nadwężenia niniejszego urzędu.

*Art. 50.* Gdyby atoli w czasach następnych konieczną i zgoła nieuchronną było potrzebą rozciągnięcie albo zmienienie jakiego warunku w obecnym urzędzie, wtedy Uniwersytet bądź sam przez się, bądź w skutek uwag Kuratora, weźmie tę okoliczność pod rozwagę, a uchwalwszy i postanowiwszy łącznie z swoim Kanclerzem JW. JMX. Biskupem (zawsze jednak bez nadwężenia zasad głównych niniejszego urzędu) zmianę jakiejby wymagały okoliczności konieczne a dla zakładu korzystne, podda ją pod zatwierdzenie Senatu, to jest Rządu Miasta Krakowa, bez czego żadna zmiana w obecnym urzędzie miejsca mieć nie może.



*Art. 51.* Gdyby w przyszłości przez zbieg okoliczności nieprzewidzianych Instytut ten nie miał się utrzymać i zachować w stanie stósownym do moich życzeń i myśli, na taki przypadek przeznaczam summy, które mają stanowić fundusz niniejszego dzieła, Szkole Politechnicznej Paryzkiej, i na ten koniec wkładam na Kuratora obowiązek doniesienia o tém Dyrekcyi Szkoły Politechnicznej i Urzędowi Muncypalnemu M. Paryża i zniesienia się z nimi zobopólnego, względem obmyślenia funduszków mojego Instytutu do Francyi, które z mocy prawa staną się własnością Szkoły Politechnicznej Paryzkiej, i stanowić będą oddzielne źródło jój dochodów.

*Art. 52.* W razie wątpliwości tekstu francuzkiego trzymać się należy.

Skoro tylko Senat Wolnego Miasta Krakowa zatwierdzi i zaskanconuje niniejsze rozporządzenie, będzie odpisaném na trzy ręce; z których jeden exemplarz po zaciągnięciu go do Hipoteki złożonym będzie w Archiwum Senatu, drugi w Archiwum Uniwersytetu, trzeci oddany będzie P. Hallerowi.

Tak zrobiono i podpisano w Krakowie dnia 2 Sierpnia 1827.

(podpisano) ETIENNE HUMBERT.

N. 298 D. G. S.

## SENAT RZĄDZĄCY

Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Projekt niniejszy przyjmuje i zatwierdza.

(L. S.) Kraków dnia 15 Lutego 1828 r. W zastępstwie Prezesa (podpisano) J. SOŁTYKOWICZ—MIEROSZEWSKI Sekr. Jen. Senatu—NOWAKOWSKI Sekr. Exped. Senatu.



Art. 51. Gdyby w przyszłości przez zbieg okoliczności nie-  
 przewidywanych Instytut ten nie miał się utrzymać i zachować w sta-  
 nie stowarzyszenia do moich życzeń i myśli, na taki przypadek prze-  
 kazam summy, które mają stanowić fundusz niniejszego dzieła,  
 Szkole Politechnicznej Paryskiej, i na ten koniec wkładam na ku-  
 ratora opowiszek domieszczenia o tym Dyrekcyi Szkoły Politechni-  
 cznej i Urzędowi Muniypalnemu M. Paryża i zniszczenia się z nie-  
 mi zgodnego, względem obmyślenia funduszów mojego Instytutu  
 do Francji, które z mojej prawa staną się własnością Szkoły Po-  
 litechnicznej Paryskiej, i stanowić będą oddzielne źródło jej do-  
 chodów.

Art. 52. W razie wglądności tekstu francuzkiego trzymać się  
 należy.  
 Skoro tylko Senat Włosego Miasta Krakowa zatwierdzi i za-  
 sankcyjonuje niniejsze rozporządzenie, będzie obciążonóm na trzy roczy  
 z których jeden egzemplarz po zaciągnięciu go do Hipoteki słownym  
 będzie w Archiwum Senatu, drugi w Archiwum Uniwersyte-  
 turalnym oddany będzie P. Hallerowi.

Tak zrobiono i podpisano w Krakowie dnia 2 Sierpnia 1827.  
 (Podpisano) Franciszek Hummer, sekretarz.

N. 238 D. G. 2.

**SENAT BRADNACY**

Włosego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.  
 Projekt niniejszy przyjmuje i zatwierdza.  
 Kraków dnia 15 Lutego 1828 r. W zastępstwie  
 Przewodni (podpisano) J. SOŁTYKOWICZ — Marszałek  
 Zarządu Sekcyi Senatu — Nowakowski — Sekcyi  
 Przewodni (podpisano) J. SOŁTYKOWICZ — Marszałek

(A. S.)



## KRÓTKA WIADOMOŚĆ

### O ŻYCIU

## *Szczepana Humberta.*

Urodził się w Paryżu dnia 25 Lipca 1756. Po ukończeniu nauk stósownych do obranego przyszedłego swego zawodu przybył do do Polski w roku 1775 w miesiącu Czerwcu, później w lat 8, to jest roku 1783 przyjął obowiązki Architekta u J.O.X. Lubomirskiej (1). W roku 1793 dnia 7 Września w Krakowie, ożenił się SZCZEPAN HUMBERT z Panną *Magdalena Baillot* rodem z Moulins we Francyi w Departamencie de l'Allier. W roku 1796 dnia 16 Czerwca został obywatelem miasta Krakowa, 1788 roku otrzymał od króla Stanisława Augusta patent na Architekta miasta stołecznego Krakowa (2).

(1) Familia ta odznacza się oddawna gustem w Architekturze, protekcyą oraz wspieraniem sztuk i rzemiosł, czego świeży mamy przykład w osobie JW. ZOFII z BRANICKICH Hr: ARTUROWÉJ POTOCKIÉJ, która mimo licznych corocznie dobroczynnych ofiar, przeznaczyła kapitał 20,000 złp., i oddała go pod zarząd Archikonfraternii Miłosierdzia i Banku Pobożnego, a od tego procent służyć ma na wsparcie 4ch młodzieńców rzemiosłom poświęcających się.

(2) *Stanislaus Augustus, Dei Gratia, Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque:*

Significamus praesentibus Literis Nostris, quorum interest, Universis et Singulis cum ex antiquo, et summe laudabili more id ubique observari solitum esse, sciamus, quod ad servitia Regum, et Dominorum excellentes in artibus liberalibus et scientiis Viri assumantur. Nos proinde (quibus nihil magis cordi est, quam, ut virtus, et industria honesta amplioribus augeatur incrementis) Nobilis STEPHANI HUMBERT, eximiam Architecturae civilis peritiam, ac perfectam probatamque plurimis monumentis



W roku 1812 okrutna śmierć wydarła mu żonę, bez żadnego z tąż potomstwa i napełniła serce jego goryczą aż do zgonu, który nastąpił w roku 1829 dnia 19 Marca. Testament jego własnoręczny w języku francuzkim, przez który uposażył swój Instytut według urzędzenia przez siebie napisanego, jako malujący najwłaściwiej szlachetny sposób jego myślenia i charakter duszy, jest następującej osnowy:

**Original.**

*Au nom de la très sainte Trinité. Moi Etienne Humbert agé de soixante douze ans citoyen et architecte de la ville libre de Cracovie, y demeurant rue de Franciscains, numero deux cent dix-huit, étant en santé de corps et d'esprit, et*

**Tłumaczenie.**

W Imię Przenajświętszej Trójcy.— Ja SZCZEPAN HUMBERT liczący 72 lat życia mego obywatel i budowniczy Wolnego M. Krak: przy ulicy Franciszkańskiej pod L. 218 zamieszkały, na ciele i umyśle zdrowy, chcąc rozporządzić majątkiem moim na

experientiam maxime commendatam habentes, faciendum esse duximus, ut ipsi munus Architecti, cum facultate conducendi ad labores, etiam extraneos artifices, in Urbe Metropoli Cracoviensi, daremus et conferremus, prout praesentibus Literis Nostris, cum omnibus juribus, praerogativis, muniis, immunitatibus (quae eidem officio, de lege, et usu competere possunt), ad extrema vitae ejus tempora, tenendum, habendum, et obeundum, damus et conferimus. Quod omnibus, quorum interest, aut quocunque modo, interesse poterit, notum esse volentes, mandamus, ut praefatum Nobilem STEPHANUM HUMBERT, abhinc, pro vero, legitimo et actuali, in Urbe Metropoli Cracoviensi, architecto, habeant, nominent et agnoscant, eique de jure et praerogativa, praefati numeris et ipsi respondeant et ab aliis responderi curent. Pro Gratia Nostra Regia, in quorum fidem, praesentes Manu Nostra subscriptas, Sigillo Regni communiri jussimus. Datum Varsaviae Die XVII Mensis Maji Anno Domini MDCCLXXXVIII, Regni vero Nostri XXIV Anno.

STANISLAUS AUGUSTUS REX.

Munus Architecti, in Urbe Metropoli Cracoviensi, Nobili *Stephano Humbert* confertur.

(L. S.)

IGNATIUS JANISZEWSKI,

S. R. Mttis et Sigilli Majoris Regni Secretarius mp. 34.



*voulant disposer de mes biens pour les tems, ou je n'existerai plus. J'ai fait et écrit en entier mon présent testament, et ordonnance de dernière volonté sans induction captation, suggestion de personne, de la manière et ainsi qu'il suit.*

*Article 1. J'établis au profit des cette ville, et surtout de la paroisse de tous les Saints un Etablissement qui portera le nom du fondateur d'Etienne Humbert. Cet institut sera administré et maintenu conformément au Règlement, que j'ai prescrit et que j'e soumettrai à la sanction du Senat.—Pour doter cette fondation, je lui donne tout mon bien, sauf les legs spécifiés—ci après. Mon bien consiste en deux maisons, l'une située rue de Franciscains N. 218, l'autre rue des frères N. 245, et en mon mobilier. J'ai acheté ces deux maisons le 12 Septembre 1806 pour la somme de 25,000 florins d'Allemagne; les billets de banque étaient alors à 127 pour 100, ce qui fait en bon argent polo-*

czas w którym już przy życiu zostawać nie będę sporządziłem, i napisałem całkowicie niniejszy mój testament i rozporządzenie ostatniej woli bez namowy natechnienia, lub poduszczania od kogokolwiek bądź, a to w sposobie następującym.

*Art. 1.* Ustanawiam na korzyść ubogich wyrobników, a szczególnie w parafii WW: Świętych znajdujących się Instytucją, która ma nosić imię fundatora SZCZEPANA HUMBERT. Fundacya ta będzie zarządzaną i zawiadywaną stósownie do przepisanego przezemnie Urządzenia, które Senatowi do zatwierdzenia podam. Na uposażenie téj fundacyi poświęcam i przeznaczam cały mój majątek, wyjąwszy legata poniżej wymienione. Majątek mój składa się z dwóch domów, z których jeden jest położony przy ulicy Franciszkańskiej pod Liczbą 218, drugi przy ulicy Brackiej pod L. 245; tudzież moich nieruchomości. Te dwa domy nabyłem w dniu 12 Września 1806 r. za sumę 25,000 Złp. Reńskich w biletach bankowych,



*nais 78,740 florins; mais le prix des maisons ayant tombé considerablement, et que j'ai loué jusqu'à présent à très bas prix, cependant je retire de ces deux maisons un revenu annuel de 3200 florins de Pologne, ce qui fait un capital de 64,000, sur lequel on fixera la vente des deux maisons outre le mobilier vendu par licitation.*

*Article 2. Je veux que ces deux maisons soient vendues à l'encan public à condition que, le tiers de la somme pour la quelle les maisons seront vendues, reste à perpétuité sur ces maisons, même à charge*

które w ów czas stały sto dwadzieścia siedm za sto, co uczyni na dobre pieniądze niemieckie 19,685, a na polskie pieniądze rachując 78,740 złp. Lubo wartość domów znacznie spadła i ja takowe dotąd w bardzo niskiej cenie wynajmowałem, jednak z tych dwóch domów pobierałem rocznego dochodu po 3,200 złp. co stanowi summę kapitałną 64,000 złp. (3); wedle której cena z sprzedaży tych dwóch domów ma być ustanowioną, wyłączając ruchomości, które drogą licytacyi sprzedane być mają.

*Art. 2.* Wolą jest moją, ażeby te dwa domy jak równie ruchomości sprzedane były drogą publicznej licytacyi, z tém zastrzeżeniem, ażeby jedna trzecia część summy, która ze sprzedaży tych domów zebraną będzie, na

(3) Według raportu przez Exekutorów testamentu w roku 1834 pod dniem 5 Lipca do Nru 621 Uniwersytetowi złożonego, fundusz cały, tak za sprzedane kamienice jako też i inne ruchomości zebrany, wynosi 49,000 złp. Summa ta na różnych realnościach tu w Krakowie podług formalności testamentem wskazanych ulokowaną została. Jaki jest stan obecny tego funduszu, z ogłaszanych corocznie przez pisma publiczne wykazów, dowiedzieć się można. W tém miejscu Dyrektor szkoły Technicznej poczytuje sobie za obowiązek złożyć JW. JÓZEFOWI HALLEROWI KURATOROWI funduszu tego publiczne podziękowanie, który nie szczędząc trudów i pracy, przejęty ważnością téj instytucyi i działając w myśli fundatora, stara się usilnie, aby instytut ten coraz w świetniejszym zostawał stanie.



*de payer à la fondation cinq pour cent d'interet par an payables par six mois d'avance. Les deux autres tiers de la valeur des maisons, et le prix du mobilier, après que les legs-ci-après spécifiés, en auront été satisfaits, seront placés et hypothéqués à perpétuité et à la même charge de payer cinq pour cent par an, et par six mois d'avance, soit sur des terres situées dans le territoire de la ville de Cracovie, soit sur des maisons situées dans cette ville tellement libres d'autres charges, que toutes les dettes hypothéquées y compris le capital de la fondation, se montraient tout au plus au tiers de la vraie valeur de ces terres ou maisons.*

**Article 3.** *Pour éviter les retards et le difficultés qui suivent accompagnent l'execution des testamens, je charge et j'autorise Messieurs les Exécuteurs*

wieczne czasy, na tychże samych domach pozostawioną była, z obowiązkiem płacenia na rzecz fundacyi prowizyi rocznie po  $\frac{5}{100}$ , a to co pół roku z góry, drugie dwie trzecie części summy szacunkowej tych domów, jak równie wartość z sprzedaży ruchomości zebrana po zaspokojeniu legatów niżej wyszczególnionych, mają być lokowane, i hipotekowane na wieczne czasy, i z tym samym ciężarem płacenia prowizyi rocznie po pięć od sta co pół roku z góry, bądź na dobrach ziemskich w Okręgu W: M: Krakowa leżących, bądź na domach w tymże mieście położonych, które jednak tak dalece mają być wolne od innych ciężarów, aby wszelkie długi hipotekowane rachując w takowe i kapitał fundacyi, nie przewyższały trzeciej części istotnej wartości takowych dóbr lub domów.

**Art. 3.** W celu zapobieżenia zwłokom i trudnościom, które przy exekucjach testamentów często wydarzać się zwykły, wkładam obowiązek na PP. Exe-



*du mien d'effectuer sans aucune intervention du Sénat, la vente publique des maisons et du mobilier; non moins que le placement des capitaux conformément à l'article précédent, et à ce que j'ai eu ordonné et prescrit par le reglement de ma fondation Article 8 et 9. Il sera dit expressement dans les contracts et inscriptions, que ces capitaux sont affectés à perpétuité a la fondation d'Etienne Humbert. La valeur des capitaux sera exprimée et déterminée non seulement par la somme des florins de Pologne, mais aussi par le montant des marcs de Cologne d'argent pur au pied de 86 florins de Pologne le marc. Messieurs les Exécuteurs effectueront la vente par l'organe d'un Notaire public, annonceront par les gazettes le placement des capitaux; prendront des informations exactes sur l'état de la valeur vraie des terres ou maisons, sur lesquelles les capitaux devront être placés, sans se fier à leur prix établi*

kutorów mego testamentu, ażeby sprzedaż publiczną domów i ruchomości, jak równie elokacyą kapitałów uskuteczniłi bez wszelkiej interwencji czyli pośrednictwa Senatu, stósownie do artykułu poprzedniego, i stósownie do rozporządzeń i przepisów Artykułem VIII i IX urzędzenia méj fundacyi objętych. W kontraktach i zapisach wyraźnie, ma być powiedziano i wytknięto, iż te kapitały są przeznaczone na wieczne czasy dla fundacyi SZCZEPANA HUMBERTA. Wartość kapitałów wyrażoną być ma nie tylko przez wymienienie sumy, którą na złote polskie rachując wynoszą; lecz i przez oznaczenie ilości grzywien kolońskich czystego srebra podług stopy ośmdziesiąt sześć złp. na jedną grzywnę rachując. PP. Exekutorowie testamentu uskutecznią sprzedaż za pośrednictwem Notaryusza Publicznego nastąpić mającą, kapitałów ulokowanie przez gazety ogłoszą, zasiągną dokładnej wiadomości o stanie, istotnej wartości dóbr lub domów na których kapitały



*par les contracts de vente, ou par la taxe, en un mot, ils tâcheront de placer ces capitaux le mieux, et le plutôt possible sans être obligés de les verser préalablement, soit dans le dépôt du Tribunal soit dans la caisse du Sénat. Aussitôt que le placement des capitaux sera accompli, et les contracts inscrits dans les livres de l'hypoteque, Messieurs les Exécuteurs en déposeront les grosses à l'archive de l'Université.*

*Article 4. Je supplie le Sénat conjointement avec Monseigneur l'Evêque de Cracovie en sa qualité de Chancelier de l'Université et Monsieur le Doyen de tous les Saints et son chapitre, de vouloir bien protéger cette fondation et de veiller sur l'exécution exacte du règlement, que je lui aie donné.*

będą miały ulokowanie, nie przestając na ich szacunku kontraktem kupna lub sprzedaży, lub detaxacją ustanowionych, słowem dołożą starania, aby te kapitały jak najkorzystniej i najrychlej, oraz bez narzucania na siebie obowiązku złożenia takowych poprzednio do depozytu sądowego, lub do kassy głównej Senatu, ulokowane były. Skoro tylko elokacja tych kapitałów uskutecznioną i zawarte kontrakty do ksiąg hipotecznych wpisane będą, PP. Exekutorowie testamentu grossy czy oryginały takowe złożą do Archivum Uniwersytetu.

*Art. 4. Upraszam jak najmocniej Senatu, oraz JW. Biskupa krakowskiego mającego atrybucyą Kanclerza Uniwersytetu, niemniej i Xiędza Dziekana kościoła Wszystkich Świętych i kapitułę jego, ażeby tę fundacyą raczyli wzięść pod swoją opiekę, i oraz czuwać chcieli, ażeby urządzenie, które względem téj fundacyi wydałem, jak najściślej zachowaném i dopełnioném było.*



Article 5. *Premier Legs à ma menagère Agnieszka Boczarska née Sojowska une rente viagere de sept cents vingt florins polonais, qui lui sera payée d'avance tous les trois mois sans aucuns frais de depense. Après sa mort, cette rente retourne au capital donné pour les pauvres écoliers des écoles normales de tous les Saints.*

Article 6. *Je laisse à la même Agnieszka Boczarska née Sojowska la jouissance jusqu' à sa mort le rez de chaussé de l'office sur la grande cour qui se compose d'un vestibule de trois chambres voutées avec portes, fenêtres, planchers, et un fourneau avec une petite cuisine murée, plaque de fer fondu et tuyau. Toutes les caves, qui se trouvent dessous les chambres et les petites séparations en mauvaises planches sous la gallerie du 1 étage de la maison N. 218 sur la cour dependant du rez de chaussée.*

Artic. 7. *La liberté du puits pour son usage personnel, passage du vestibule de la maison*

Art. 5. Legat piérwszy gospodyni mojej Agnieszce z Sojowskich Boczarskiej zapisuję pensyą dożywotnią złp. 720, które jęj co kwartał z góry bez wszelkich kosztów wypłaconą być ma, po jęj śmierci pensya ta wrócić się ma do kapitału przeznaczonego dla uczniów ubogich szkoły normalnej parafii Wszystkich Świętych.

Art. 6. Oddaję tejsze samęj Agnieszce z Sojowskich Boczarskiej w dożywotnie używanie dólną część oficyn w wielkim dziedzińcu będących, składającą się z przedsionku, 3 izb sklepionych z drzwiami, oknami i podłogami, piecem i małą kuchenką murowaną z blachą i rurą z żelaza lanego, wszystkie piwnice, znajdujące się pod izbami, oraz małe oddziały z ziemi podłogami pod gankiem piérwszego piętra domu pod L. 218 na dziedzińcu będące do téj dólnęj części należące.

Art. 7. Wolne używanie studni na jęj osobiste potrzeby, przechód wolny przez sień domu



*N. 218 pour les vaches en nettoyant de suite les ordures qui en proviennent. Si ce passage n'était pas libre, je l'autorise de passer par le grand vestibule de la maison N. 245, ayant soin de nettoyer de suite les malpropretés. Aussitôt que le passage de la maison N. 218 sera libre d'y retourner de suite. Si le reste de charbon de terre n'est plus nécessaire, je le lui lègue.*

*Artic. 8. Je lègue à sa nièce Agnieszka Trwalewska deux cent flor. pol. une fois payés.*

*Artic. 9. Je lègue à l'église paroissiale de tous les Saints, trois cents flor. pol. pour l'anniversaire de ma mort, qui se fera par une messe ordinaire.*

*Artic. 10. Je donne au RR. PP. Capucins cent quatre florins une fois payés pour cinquante deux Messes à dire par chaque semaine à la chapelle de la Sainte Vierge de*

*L. 218 dla jęj krów, z warunkiem uprzątania natychmiast wydarzającego się ztąd nieochędostwa: jeżeliby przechód ten nie był wolny, nadaję jęj prawo wolnego przechodu przez wielką sień domu pod L. 245, z tęp jak wyżęj zastrzeżeniem utrzymania ochędostwa. Jeżeliby zaś przechód przez sień domu pod L. 218 stał się wolnym, na ten czas do tegoż powróci. Leguję jęj także pozostać mogącą resztę węgla ziemnego, jeżeli takowe już nie będą potrzebne.*

*Art. 8. Jęj synowicy lub siostrzenicy Agnieszce Trwalewskiej leguję 200 złp. na raz jeden wypłaconemi być mające.*

*Art. 9. Kościołowi parafialnemu Wszystkich Świętych zapisuję 300 złp. na obchodzenie rocznicy śmierci mojęj przez odprawienie jednęj Mszy Świętęj prostęj.*

*Art. 10. Wielebnym Ojcom Kapucynom daruję 400 złp. na raz jeden zapłaconemi być mających, a to na odprawienie 52 Mszy Świętych w każdym tygodniu po jednęj w kaplicy Naj-*



*Lorette pour le repos de mon ame.*

*Artic. 11. Je donne à M. Waligórski conducteur des travaux faits au tetre de Tudeusz Kosciuszko ma chaine de fer de dix toises de Vienne, qui est restée chez lui.*

*Artic. 12. Je prie Messieurs les Exécuteurs de mon testament, de faire remettre a Mdm. de Mioszewska née Klossowa le portrait de M: Gherré.*

*Artic. 13. Je prie M. Joséph Haller de Polanka conjointement avec M: Paul de Czajkowski Prof. de Literature à l'Université de Cracovie de vouloir bien être les exécuteurs de mes dernieres volontés testamentaires. J'ose me flatter qu'ils ne me refuseront pas cette grace.*

*Art. 14. Je vous prie Messieurs, de ne pas depenser pour mes funérailles plus, de quatre cents florins pol.*

*Art. 15. Je vous prie aussi de vouloir bien faire aux dépends de la licitation des meu-*

*świętszój Panny Maryi Loretańskiej za spokojność duszy mojej.*

*Art. 11. Panu Waligórskiemu kierującemu robotami przy kopcu Tadeusza Kościuszki daruję pozostały przy nim łańcuch mój mierniczy żelazny trzymający długości dziesięć sążni wieńdeńskich.*

*Art. 12. Upraszam PP. Exekutorów mego Testamentu aby oddać zechcieli W. z Klosów Mioszewskiej portret P. Gherre.*

*Art. 13. Upraszam W. Józefa de Haller z Polanki, jak również W. Pawła Czajkowskiego profesora literatury w Uniwersytecie krakowskim, aby raczyli być wykonawcami ostatniej woli mojej niniejszym testamentem oświadczonej; pochlebiam sobie, iż tej łaski odmówić mi nie zechcą.*

*Art. 14. Upraszam WW. Panów aby na pochowanie ciała mego nad sumę 400 złp. nie łożyli.*

*Art. 15. Upraszam ich także, ażeby z zebranych pieniędzy z licytacji ruchomości moich ka-*



*bles de très courtes inscriptions pour moi, et ma defunte femme, aussi simples que possible, un seul Ave Maria, excepté celle de la paroisse de tous les Saints, où il sera écrit le jour de ma naissance à Paris, mon départ pour la Pologne, et ma mort; une autre aux RR. PP. Capucins à la chapelle de la S. Vierge de Lorette, pour l'inscription faite au nouvel autel muré l'année 1817; troisieme à la montagne Bronisława au pillier à droite de la niche, où est notre Seigneur Jésus Christ; la derniere au cimetièrè general.*

**Art. 16.** *Je révoque tous les testaments et dispositions à cause de mort, que j'ai pu faire avant le présent, qui contient mes dernières volontés testamentaires. Je finis par remercier Monseigneur le Curateur général de l'Université de Cra-*

zali zrobić w sposobie ile być może najprościej, krótkie napisy dla mnie i zmarłej małżonki mojej z jedném tylko *Zdrowaś Marya*, wyjąwszy napis w kościele parafialnym Wszystkich Świętych wystawionym być mającym, w którym ma być wymieniony dzień mego urodzenia w Paryżu, wyniesienie się moje z tamtąd do Polski i dzień zejścia mego z tego świata; dalej także napis w kościele Wielebnych Ojców Kapucynów w kaplicy Najświętszej Maryi Panny Loretańskiej, za miany dozór przy wystawieniu w r. 1817 nowego ołtarza murowanego; trzeci napis na górze *S. Bronisławy* przy filarze po prawej ręce framugi, gdzie się znajduje Pan Jezus. Ostatni zaś napis czyli nagrobek na powszechnym cmentarzu.

**Art. 16.** Odwołuję wszelkie testamenta i rozporządzenia, które na przypadek śmierci poczynić mogłem przed niniejszym testamentem, który obejmuje rozporządzenia testamentowe ostatniej woli mojej. Kończę na tém i składam podziękowanie JW.



*covie, pareillement Monsieur le Recteur et Messieurs les Professeurs de la grace, qu'ils ont eu de m'accorder un local à la Bursa de Jérusalem pour mon Institut. Je me flatte, qu'ils en seront pour toujours les protecteurs. Fait dans ma maison rue des Franciscains, Numero deux cents dix huit à Cracovie le dix Septembre, milhuit-cent vingt-huit.*

ETIENNE HUMBERT.

Następują potem trzy kodycylle, nie zawierają one w sobie nic osobliwszego; w drugim tylko dysponuje w jakim ubraniu ma być pochowany, i pisze w ten sposób:

*Je desirerais être mis dans mon cercueil, sans être habillé comme il est d'usage, simplement; de me donner une chemise avec jabot, et une cravate au col, un caleçon et des chaussons aux pieds; pour dessus on m'envelopera d'un linceul depuis le bas du col jusque sous la plante des pieds, et un Crucifix cousu sur ma poitrine, si toute fois cela ne paraissait pas choquant pour le public.*

Kuratorowi Jlnemu Uniwersyte-  
tu krakowskiego, jak również P.  
Rektorowi, PP. Professorom za-  
łaskawe dozwole nie mi w Bur-  
sie Jeruzalem lokalu dla Insty-  
tutu mego. Pochlebiam sobie, iż  
nigdy nie przestaną być onego  
opiekunami. Działo się w moim  
domu przy Ulicy Franciszkań-  
skiej pod L. 218 położonym d.  
10 Września 1828 r. (podpis.)

SZCZEPAN HUMBERT.

Życzyłbym sobie być poło-  
żonym w trumnie mojej nie w  
zwykłym ubiorze, lecz abym był  
odziany w koszulę z gorsem,  
chustką na szyję, gatki, skar-  
petki na nogach; powierzchu mam  
być obwinięty w prześcieradło  
białe od spodu szyi aż do stóp,  
i krucyfix ma być przypięty na  
piersiach; jeżeli inaczéj ubranie  
takie ciała mego nie będzie wi-  
dkiem obrażającym dla publi-  
czności. Dan jak wyżej.



Taki jest krótki rys życia SZCZEPANA HUMBERTA. Poznał acz na obcej ziemi zrodzony czego krajowi naszemu potrzeba, i pierwszy starał się szczerze, własnym swoim majątkiem tu w kraju zebranych, niedostatkowi temu zaradzić.—Młodzieży szkolna! z łaski tego dobroczyńcy korzystająca <sup>(1)</sup>, równie i ty która nie potrzebując takiego wsparcia do Instytutu Technicznego uczęszczasz, usiłuj naśladować go w pilności co do nauk, w których wszystkim Technikom ćwiczyć się zaleca; w pobożności jakiej, tak w ciągu życia, jak i przez ostatnią swą wolę dał dowody; nakoniec w cnotach obywatelskich, w których się tak świetnie odznaczył. Staraj się przez pracę, abyś w młodzieńczym wieku nie była ciężarem rodzicom i zmartwieniem, bo oni w dzieciństwie twojem już i tak wiele trudów dla ciebie ponieśli. Wystawiaj sobie zawsze za wzór tego męża, który jak za życia umiał krajowi korzystnie służyć, tak i przed ostatnim prawie zgonem nieszczęśliwie zabiegów, aby nawet w najodleglejsze wieki był jeszcze dla ludzkości użytecznym.

(<sup>1</sup>) Obecnie na tym funduszu jest uczniów ośmiu, mieszkających w Bursie, żywieniem ich i czuwaniem nad ich obyczajami i pilnością w naukach równie jak wszystkich w Bursie mieszkających, trudni się Senior Bursy W. WALENTY KNAPCZYŃSKI Prof. Lic.S. Anny, który przez gorliwe krzątanie się około dobra powierzonej sobie młodzieży i bezinteresowność do wdzięczności publicznej coraz większego nabywa prawa.

LUDWIK KOSICKI  
Dyrektor Instytutu Technicznego.





Taki jest krokki ryz życia Szczęśliwy Humberta. Porwał się na obcej ziemi zrobiony czego krajowi naszemu potrzeba, i pięć wazy starał się szczerze, własnym swoim majątkiem tu w kraju zebrałym, niedostatkowi temu zaradzić—Młodziży szkolni z tańki tego dobroczynny korzystająca (1), i wnie i ty która nie potrze- puje takiego wsparcia do Instytutu Technicznego nieszczęsny, wstąpił naśladować go w pilności co do nauk, w których wszystkim Technikom dwoić się kalesa; w podobności jakiej, tak w ciągu życia, jak i przez ostatnie są wole dał dowody; nakoniec w cno- tach obywatelskich, w których się tak świetnie odznaczył. Staraj się przez pracę, abyś w młodościowym wieku nie był ciężarem rodzicom i zmartwieciem, do oś w dzieciństwie twój już i tak wiele trudów dla ciebie ponieśli. Wystawiaj sobie zawsze za wzór tego mego, kiedy jak za życia umiał krajowi korzystnie służyć, tak i przez ostatni prawie zgonem nieszkodliwi nadzieję, aby nawet w najdoglejsze wielki był jeszcze dla ludkości użytecznym.

(1) Obecnie na tym miejscu jest nowa owina, mieszcząca w sobie, zwinionem ich i zwinionem nad ich obywateli i pilności w naukach technicznych w Bur- sie mieszkających, trwał się Senior Panu W. WALTERY KWIATKOWSKI Prof. Jakiś. Jany, która przez gorlice kształtanie się jako dobre powiadać sobie młodziży i bezinteresowność do waleczności publicznej coraz większego nabiera prawa.

Ludwik Kosciuszko

Dyrektor Instytutu Technicznego.





